

MAGYAR NÉP

KÉPES HETILAP

Előfizetési árak:
 Évre 170.— L., félévre 95.— L.
 Egyes szám ára 4.— L.
 Külföldre egész évre 270.— L.

FŐSZERKESZTŐ:
GYALLAY DOMOKOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Strada Baron L. Pop (v. Brassai-utca)
 5. szám.
 Megjelenik minden szombaton.

ERDÉLYRÉSZI MÉHÉSZ EGYESÜLET

1880-1930

Br. Jósika Gábor

Áldásos ötven esztendő.

Kevés ember ismeri azt a fáradhatatlan, szorgalmas munkát, amely a méhészek lelkes munkáját összetartja a félszázéves multú Erdélyi Méhész Egyesületben. 1880-ban alakult meg az egyesület az Erdélyi Gazdasági Egylet leányegyesülete gyarapodásért a szoros kapcsolatot a két egylet az évek alatt változatlanul fenntartotta máig. A méhészet története évezredekre visszanyúl. Az irodalomban számtalanszor találunk a kis állatokkal, sőt az államok és egyének életében is hosszú időn keresztül jelenléte szerepet játszottak, mert a méz és a propolisz régi időben az adófizetésnek egy eszköze

volt. Őseink mézben és viaszban róhatták le a kincstári adókat, igaz, hogy akkor nem is voltak olyan nagyok az adóterhek, mint napjainkban. Az egyházak a viaszgyertyák előállítására céljából támogatták a méhészeket. Az erdélyi méhészek 50 évvel ezelőtt állították össze egy szerény kis egyesületbe, amely egyesület a fél század alatt sok viharért keresztül. A viharokon a bölcs vezetőség azonban mindig szerencsésen átsegítette az egyesületet. E hosszú év alatt az egyesületnek 3 elnöke volt, Br. Bánffy Dániel, Br. Bánffy Ernő és Br. Jósika Gábor. Az 50 évből 33 esztendő Br. Jósika Gábor nevéhez fűződik.

Ez alatt az idő alatt az egyesület ingyenes tanfolyamon több mint 10.000 méhészt képezett ki. Számptalan méhészeti vándorgyűlést, több kongresszust és kiállítást rendezett. Külföldi kiállításokon is számtalan kitüntetést szerzett az erdélyi méhészeti kultúra dicsőségére. Míg a román kormány fel nem oszlatta az egyesület villanyerőre berendezett kaptárkészítő üzemét, tizezerszámra ontotta az egyesületi műhely olcsó áron a kaptárokat. A szakirodalom terén első volt. A Sötér Kálmán könyv-

vét az Erdélyrészi Méhész Egyesület adta az egész vagyonának feláldozásával. 46 éve adja ki az Egyesület hivatalos lapját a *Méhészet Közlöny-t*. Ingyen szaktanáccsal szolgál az Egyesület méhészeti szakkérdésekben és közzé teszi a tagok méztermékeit is. Ez az 50 esztendő biztosítéka az újabb 50 esztendő szorgalmas közérdekű munkájának, az erdélyi magyar nép javára.

Kicsid Géza
az egyesület tiszteletbeli elnöke

Nem elég muló győzelmeket aratnunk!

Kolozsváron, a református kollegium boltives, öreg termeiben találkoztam Erdély magyar vidékeinek lelkével. Gyönyörű kiállításon, egy fődél alatt láttam sok-sok magyar ember munkásságának megkapó eredményeit. A méhészeti kiállítás arról győzött meg, hogy a magyar méhészek nemcsak lépést tudnak tartani a kor haladásával, de találmányosságuk, élelmességük révén meg is előzik másfajú versenytársaikat. A mezőgazdák mostani súlyos viszonyok között is magasabb színvonalra törekednek, a kertészek nagyságra, fejlettségre, szépségre nézve meglepő terményekkel tesznek bizonyosságot a magyar ész és szorgalom kiváló erejéről.

De nem kisebb elismerést vívnak ki a maguk részére azok, akik kezük munkáját állították a látogatók, bírálók és vásárlók elé. Mennyi magyar szépség él és virágzik a falvak népének lelkében! A Székelyföld, Torokkő, Kalotaszeg versenyeznek a kiállításon a népművészet és háziipar színes, tartós és értékben minden gyári munkát felülmuló termékeivel. Ezek közül az is bőven válogathat, aki háztáját ékesíteni akarja, az is, aki gyakorlati értékű, hasznos cikkekkel: szőttésekkel, szőnyegekkel, edényekkel akarja házi felszerelését kiegészíteni.

Örömmel jártam végig a kiállítás termeit, fölemelt a magyar falvak lelkének eme váratlan pompájú és gazdagságú megnyilatkozása. És amikor a szerzett benyomásokat magamban összefoglaltam, újabb örömet éreztem. Nemes büszkeséggel állapítottam meg, hogy ime még mindig vannak embereink, akik egy ilyen kiállítás nehéz, sokágu szervezését el tudják végezni. Ime, mi magyarok nemcsak a föld előrehaladott megműveléséhez, a méhé-

szet és mézkezelés módjaihoz, a virágok látásához és a kerti növények neveléséhez tartunk, nemcsak a háziipar és művészet foglalkoztatni tudjuk tökéletességre vinni: mi a külföldi termények és készítmények összegyűjtéséhez szem elé való rendezéséhez is értünk. Bízunk szervező erő is van! Ha az alkalom kívánja, mi ki tudunk tenni magunkért, és tisztelettel meg tudunk jelenni a nemzet berek előtt. Az a tehetség, amely elődeink olyan nagy mesterekké tette hadak rendezésében és vezetésében, ime a békés munkaműködésében és vezetésében, ime a békés munkaműködésében is megállja a próbát.

Örvendezésemre azonban borulatot hoz az ennek a gondolatnak továbbfűzése. A magyar szervező erő miért mutatkozik meg csak egy-egy rövid, futó alkalommal? Miért elcsúszunk meg muló győzelmek dicsőségével? Van tehetségünk hozzá: miért nem fogjuk össze életünk minden megnyilakozását egy hatalmas, törhetetlen magyar egységbe? Ért teszünk ki magunkért csupán alkalomként: politikában egy-egy választáson, gazdasági téren, egy-egy kiállításon, kulturális tekintetben egy-egy évfordulón vagy ünnepeken.

Uj sorsunkban maholnap mindenütt maradunk az éléskamrák ajtaján. Magyar polgártársaink a maguk véreire, és a nemzet érdekeire építik jövőjüket. Az államhatárnak ugyancsak mostoha gyermekei vagyunk. Csak a belső szervezkedés, egymás közötti megtalálása adhat erőt a megmaradásunknak. Hajtsuk végre ezt a belső, egész nemzetet összefogó, szervező munkát. A falvak kalmak azt mutatják, hogy vannak tehetségek, van erkölcsi erőnk a nemzeti újjáteremtésére. Eljünk ezzel az erővel, mi magunk nem késő!

(Sz)

KÜLFÖLD

Kommunista aknamunka. A magyarországi szociáldemokrata párt a fokozódó munkanélküliség miatt szeptember 1-én tüntető körmenet engedélyezését kérte. A körmenet célja az volt, hogy a kormány figyelmét felhívja a munkanélküliek segélyezésének tényes rendezésére. A rendőrség nem engedélyezte a körmenet megtartását, arra hivatkozva, hogy alig lehet ilyen nagy csoportosulásnál elküldeni kisebb-nagyobb zavargások kitörését, ebben az esetben annál kevésbé, mert a munkanélküliek lelke különben is izgatott. A szociálista párt vezetősége azonban nem vette tudomásul az eltiltó rendeletet s tüntető séta formájában megtartotta a körmenetet. Több mint százhuszezer munkás vett részt a Városligetben tartott sétán. Kezdetben nyugodtan, minden rendzavarás nélkül folyt le az óriási séta; a párt vezetési mindenütt ügyelt a rendre. De egy ekkora tüntető menetben tartani nem lehet a bujtatókat kerülni, erre, ezt pedig megakadályozni lehetetlen. A budapesti kommunisták teljesen felkészülve várták a tüntetés napját, nagy csoportokban vegyültek a munkástömegek közé és sikerült a különben sem nyugodt lelkű tömeget zavargásra izgatniok. A zavargók először a kivonult rendőrsapatokat támadták meg, de a környéken levő épületeket is rongálni kezdték. — Rövid idő alatt közép omlott mindenfelé, de a rendőrség példás fegyelemmel állotta az ostromot s a mellékutcákba igyekezett szorítani a tömeget. Ekkor azonban több revolver-

lövés is esett a zavargók közül, ami már nyílt lázadást jelentett. A rendőrség erre rohamot intézett a tömeg ellen s azt kardlapozással szétoszlatta. — Természetesen sok sebesülés történt, főképen a riadt menekülés közben sőt egy haláleset is, a tömegből jött revolverlövés folytán.

A rögtön megindult vizsgálat megállapította a kommunista kéz munkáját a szomorú esetben. — A hatóságok ébersége, mint előzőleg annyi alkalommal, ma is megakadályozta sötét terveik megvalósulását, de már sok ártatlan áldozat vére árán. És nem valószínű, hogy Moszkva ügynökei ez után a kudarc után felhagynak ezzel a törekvésükkel, hogy Magyarországot megint kommunista állammá tegyék. — A szovjet Európában Magyarországot tartja legfontosabb pontnak törekvései megvalósítására, az ország központi fekvésénél fogva. — Azt reméli, hogy onnan lángba tudja borítani egész Európát. De a magyar nép józansága s a hatóságok előrelátása s erélye ezután is meg fogja akadályozni a sötét törekvések sikerét.

Összetűzés a német kormányban. Még a választások előtt vagyunk s máris megbomlott a német kormány különben is elég laza egysége. — Treviranus, a felszabadult területek fiatal minisztere, a választási harc folyamán több beszédben tett jelentős külpolitikai nyilatkozatokat, élesen támadva Franciaországot. Emiatt a német kormány meglehetősen kényes helyzetbe került, bár Curtius külügyminiszter azonnal helyesbítette kollégája megfontolatlan nyilatkozatait s figyelmeltette, hogy külpolitikai kérdésekkel nincs joga foglal-

kozni. Ilyen körülmények között érthető, hogy a kormány nem nagy reménységgel várja a választások eredményét, sőt számol azzal, hogy esetleg egymás után több választást kell tartani, amíg munkaképes országgyűlés alakul.

A varsói konferencia. A Duna menti államok lengyelországi konferenciája a hivatalos jelentés szerint teljes sikerrel járt. Ezek az államok egységesen fognak fellépni mezőgazdasági termelésük védelmében. A megegyezés tartalma nem került nyilvánosságra, de maga a tény nagyjelentőségű s reményt nyújt a súlyos gazdasági helyzet valamelyes enyhülésére.

Kiutasított újságíró. Az elmúlt évben nagy feltűnést keltett világszerte az angol-francia titkos tengeri szerződés tartalma, amit egy amerikai újságíró tett közzé, eddig ki nem derített módon megszerezve a szerződés egy példányát Franciaországban. Ezzel a francia kormány annak idején kínos helyzetbe került Angolországgal szemben s így érthető, hogy a most Franciaországba visszatért amerikai újságíró kiutasította az országból.

Kisantant tanácskozás. A Kisantant vezérkara a szerb hadgyakorlat befejezte után Belgrádban tanácskozást tartott a közös jellegű katonai intézkedésekről. Ez alkalommal a magyarországi legitimista mozgalmakkal is foglalkoztak katonai szempontból.

Szent a béke. A török-perzsa viszály teljesen elsimult s hogy későbbi összecsútközésre ne lehessen ok, az iránt folynak a tárgyalások, hogy Perzsia a kurdok lakta területet nagyobb értékű török területért engedje át Törökországnak. A hírek szerint ez a megoldás már rövid idő alatt be fog következni.

Magyar lelkek megnyomorítása.

Az őszi beiratkozásokkal kapcsolatban tömegesen érkeznek szerkesztőségünkbe panaszok, amelyek arról számolnak be, hogy a szintiszta magyar községekbe kizárólag regáti tanítókat neveznek ki. Ez a helyzet különösen a Székelyföldön áll elő. Az ókirályságbeli tanítók, szívesen is pályáznak a székelyföldi kulturzónába, mivel itten sokkal magasabb fizetést kapnak, mint az ország más részeiben, továbbá, mint a románosítási politikának fáklyavivőit, rövid időn belül előléptetik őket. Ezek a pályázók nem olyan helyekre mennek, ahol román tanító van, hanem kizárólag azokat az állami iskolákat választják maguknak, ahol eddig magyar tanító volt, akit vagy nyugdíjaztak, vagy pedig szélnek eresztettek.

Hogy a székelyföldi magyar falvakban milyen tevékenységet fejtettek ki eddig is ezek a tanerők, az alábbiakból ismerhetjük meg:

A bukaresti *Dimineata*, Románia egyik legnagyobb napilapja a júniusi vizsgákkal kapcsolatban megállapította, hogy a székelyföldi iskolákban, ahol regáti tanerők működtek, a gyermekek nem tudtak mást a vizsgák alkalmával, mint a román nemzeti táncokat. De ennél szomorubb képet nyújt a székelyföldi helyzetről a háromszéki Alsócsernáton község esete. A falu áldozatkész lakossága a legnagyobb erőfeszítéssel felekezeti iskolát létesített. Az iskola azonban rövid életű volt, alig két évi működés után megszűnt, természetesen a tanügyi hatóságok beavatkozásainak eredményeképpen. A falunak öt tanerős állami iskolája van, amelyben csak egyetlen magyar tanító volt. A többi négy román ember, aki semmit sem tud a magyar nyelvből. Azt a magyar tanítót is, aki a szintiszta magyar faluban a magyar tagozatot vezette, csak azért engedték tovább tanítani, mivel már idős ember volt s rövid idő múlva nyugdíjaz-

ták. A felekezeti iskola megszűnésével az érvényben levő szigorú törvények az állami iskolába kényszerítették a falu magyar gyermekeit. A magyar tagozat alig foglalkozhatott néhány magyar gyermekkel. A többiek olyan tanerők kezei alá kerültek, akik amint említettük, magyarul egy szót sem értettek. Ezek után a magyar gyermekek nemhogy tovább tanulták volna saját anyanyelvüket, hanem azt is elfelejtették, amit eddig tudtak. Mindez azonban csak akkor derült ki, amikor ez év nyarán több alsócsernátoni szülő elhatározta, hogy gyermekét kollegiumba viszi. Ugyanis a gyermekek olyan hiányosan beszéltek a magyar nyelvet, hogy a szülők kénytelenek voltak a nyári időre magyar tanítót alkalmazni melléjük.

Hogyha a megüresedett székelyföldi tanítói állásokat megint olyan tanerőkkel töltik be, akik a Regátból származtak ide, az alsócsernátoni eset általánosulni fog. Éppen ezért minden követ meg kell mozgatnunk, hogy az üresedésben levő tanítói állásokat magyar emberekkel töltsék be. Hogyha ennek a tervnek kivitele leküzdhetetlen akadályokba ütközik is, annyit azonban mindenesetre el kell érniünk, hogy az üres állásokat olyan emberek foglalják el, akik erdélyiek és feltétlenül beszélnek a magyar nyelvet. Mostan, azokon a helyeken, ahová új tanerőket akarnak kinevezni, a falu lakossága minél több aláírással nyújtson be kérvényt a tanügyi inspektorátushoz, amelyben kérjék az üresedésben levő tanítói állásoknak magyarul tudó szakemberek által való betöltését. Nem tartjuk kétségesnek, hogy az ilyen mozgalom, ha nem is minden esetben, de nagyrészt mégis eredménnyel járna. Nekünk pedig minden lehetőséget ki kell aknáznunk, hogy a magyar kultúra Erdélyben egy talpatnyi talajt se veszítsen el.

D. B.

Olvaszátok a „KELETI ÚJSÁG”-ot, Erdély magyar napilapját!

Pölpolitikai hírek

Bizalmatlanság a Maniu-kormány iránt. Az a bizakodás és a bizakodás, amely a Maniu-kormányt fogadta, nagy mértékben elcsúszott. A külföld egyrészt a gazdasági, másrészt politikai téren csalatkozott Maniuek helytállóságában. Minket is közelről látta a genfi népkisebbségi gyűlés tárgyalása Románia kisebbségi politikájáról. A gyűlés elnöke jelentésében megállapítjuk, hogy Románia között az országok között van, amelyek a legmostohabban bíznak nem románajku lakóikkal. A Maniu-kormány azonban hirdette, hogy a kisebbségi törvényben fogja szabályozni a magyarok, németek, oroszok, bolgárok, törökök jövőjét, akik Romániában élnek, az ígéretet azonban nem váltotta be. Támadják Vaida kormányszert. Az utóbbi események nagyon megtépázták a miniszter népszerűségét, olyan könnyed gunnyal szóval beszélni rólunk, magyarok. A zsidó üldözésekben is az őt keresik. Ujabbán a román lapok kellemetlen híreket közölnek anyagi természetű törléseiről. Az Adeverul című lap azt írja, hogy Vaida már most minden követ megmozgat, hogy a szamosmegyei Alpa-levő gyatra minőségű bir-kecskereltesse a József fő-iskola, az aradmegyei Kis-iskola kisasajátított gyönyörű bir-kecske, amely 674 hold elsőrangú föld, 15 épületet, modern gőz-

malmot és értékes gyümölcsöst foglal magában. Eziránti törekvését Vaida állítólag még az utolsó Averescu-kormány idején megindította, de mindeddig nem sikerült nyélbeütnie ezt a fényes cserét, melynek folyamán az állam sok millióval károsodnék.

A román kölcsön kilátásai. A kormány legfőbb gondja, hogy miképpen lehetne nagyobb külföldi kölcsönt szerezni s abból a mezőgazdasági termelők súlyos adósságait olcsóbb kamatfizetés mellett rendezni. Ujabbán az a terv merült föl, hogy — mint annak idején Magyarország — Románia a Népszövetség kezessége mellett szerezzen pénzt a külföldi bankoknál. Ilyen irányban már számítások is történtek Románia gazdasági helyzetére nézve. — Szakemberek megállapították, hogy Románia államadósságainak összege a háborúelőtti tartozások maradványával és a — stabilizációs — kölcsönökkel együtt 733 millió dollárt tesz ki, vagyis az állam egy lakosára 41.5 dollár államadósság jut. Minden román állampolgár tehát 41.5 dollárral, vagyis körülbelül hétezer lejjelel tartozik — csak a külföldnek. Ha ehhez hozzávesszük, hogy mennyivel tartozik — a belföldi bankoknak, továbbá adóban és egyéb illetékekben az államnak és magánadósságokban a magánosoknak — akkor kiderül, hogy utolsó ingünkig el vagyunk adósodva.

* HIREK *

Az erdélyi magyarság hangja Genfben

Az ideai kisebbségi nagy gyűlés Genfben nagyon fontos kérdések megvitatását tűzte napirendre. Ezek között szerepel az a kérdés is, hogy az Európai Egyesült Államok ter-vét, úgy amint azt Briand francia külügyminiszter fölvetette, meg lehet-e valósítani? A hozzászólások során nagy hatást keltett az erdélyi magyarság kiküldöttjének: Ugron Istvának a hozzászólása. Ugron István, mint az osztrák-magyar monarchia volt nagykövete és az erdélyi Magyar Párt volt elnöke a kérdésnek mind nemzetközi, mind kisebbségi vonatkozásait kitűnően ismeri és előadásában a Briand-féle terv eleve nére tudott tapintani. Az ő véleménye nem kelt valami nagy reménységet az Európai Egyesült Államok megvalósulása iránt. Előadásának alapvető gondolatai ezek voltak:

— Az Európai Egyesült Államok gondolata a bolsevizmus szárnyai alatt jelentkezett legelőször. Lenin, a bolsevizmus főmestere már 1914-ben fejtegette, hogy legjobb volna, ha Oroszország elvesztené a háborút, mert a cári uralom elnyomója a legtöbb nemzetnek. A világháború végecélja csak az Európai Egyesült Államok létrehozása lehet, ez azonban csak a német, osztrák-magyar és orosz monarchiák bukása árán valósítható meg.

— Ime tehát Páneurópa gondolatát legelőször olyan valaki nyilatkoztatta ki, akinek további elgondolásai és tettei egyáltalában nem voltak a kisebbségek és a magyar nemzet üdvére.

— Hogy az Európai Egyesült Államok terve megvalósuljon, attól ma még igen távol állunk és legfeljebb az ifjuság tudatos nevelése által juthatunk odáig. Addig azonban, amíg a kormányok nem erre helyezik a főszűlyt, amíg a 40 milliónyi nemzeti kisebbségek helyzetét

Pásztortűz

Irodalmi folyóirat

Kiadóhivatal:

Cluj-Kvár, Strada Baron L. Pop

(v. Brassai-utca) 5 sz.

alkotmányosan nem biztosították úgy, hogy ezek a kisebbségi állampolgárok is odaadó tagjai lehessenek államaiknak és az új európai szövetségnek, addig az Európai Egyesült Államok gondolata hű ábrándozás.

Meghosszabbították az öt és husz lejes papírpénzek beváltási idejét. Az 5 és 20 lejes papírpénzeket szeptember hó elsejével a forgalomból kivonták. Minthogy magánosoknál még sok beváltatlan pénz maradt, a Banca Nationala intézkedésére ezeket szeptember 15-ig lehet váltani. A beváltás a nemzeti bank fiókjainál és az adóhivatalokban eszközölhető.

Magyar kincsek értékesítése. Régi gondunk és vágyunk annak a kérdésnek a megoldása, hogy az erdélyi magyar falvak szép és értékes készítményei: hímzések, varrottások, szőttek, faragványok hogyan találhatnák meg a maguk piacát? Örülünk, hogy ez az ügy mind szélesebb körök figyelmét foglalkoztatja. A kolozsvári gazdasági és háziipari kiállítás alkalomával lelkes magyar hölgyek: Kovács Dezsőné, Kónya Gyuláné, Gyallay-Pap Domokosné, D. Berde Amál nagyérdékű előadásokat tartottak a népművészet termékeinek jelentőségéről és üzleti értékesítéséről. A népes értekezlet kimondotta, hogy az erdélyi magyar népművészet megbecsülését magyar kötelességének ismeri. A gyakorlati értékesítés tervezésének kidolgozásával, a mozgalom további irányításával Gyallay-Pap Domokosné bizta meg. Hölgyeink komoly föllépésének annál inkább örülünk, mert a népművészet eredeti magyar szellemét mind az újabb iskolai oktatás, mind a gyári-üzemek nemzetközi árucikkei révén veszedelem fenyegeti.

Új száz lejesek kerülnek forgalomba. A Nemzeti Bank hivatalosan közhírré tette, hogy új száz lejeseket fog forgalomba bocsájtani. A régiek mindaddig forgalomba maradnak, amíg maguktól ki nem selejteződnek.

Királyi palotát akarnak építeni Kolozsváron. Kolozsvár város vezetősége érdekes tervet vetett fel. Károly királynak palotát akarnak építeni Kolozsváron, hogy minden évben néhány hetet Kolozsváron, Erdély fővárosában töltsön el.

Zetelakán nem szabad tüzoltó gyakorlatokat tartani. A zetelaki csendőrség a község önkéntes tüzoltóságának gyakorlatozásait azzal az indoklással tiltotta be, hogy a tüzoltók magyar vezényszavakat használnak. Az intézkedés Zetelakán nagy felháborodást keltett. Ugy látszik, nem akarják megengedni, hogy a falu népe a gyakori tüzek ellen védekezze.

Magyar győzelem Németországban. A Nürnbergben lefolytatott vízi labdajáték mérkőzésén Magyarország csapata összes ellenfelein diadalmas győzelmet aratott. Magyarország csapatának ellenfelei Németország, Belgium, Franciaország, Anglia és Svédország csapatai voltak.

Aranyeres bajoknál, béldugulás, repedés, kelés, gyakori vizeleési inger, derékfájás, mellszorulás, szívdobogás és szédülési roham eseteiben a természetes „FERENC JÓZSEF” keserűvíz használata mindig kellemes megkönnyebbülést, sőt gyakran teljes gyógyulást eredményez. A belső bajok orvosai az igen enyhe hatású FERENC JÓZSEF vizet sokszor mindennapi használatra reggel és este egy-egy felpohárnyi mennyiségben rendelik. Kapható gyógyszerüzemekben, drogériákban és fűszerüzletekben.

Vadász-szerencsétlenség. Gerstenmayer József dúsgazdag koluti (Bácska) földbirtokosnak már napokkal ezelőtt jelentették, hogy a tanyáján egy róka dézsmálja a baromfiállományt és a cselédség a veszedelmes lojavajt nem tudja ártalmatlanná tenni. Gerstenmayer vadászfegyverét magához véve, kiment rókalesre. Kint a tanyán már várta a cselédség és megmutatták neki azt a csapást, amelyen a róka be szokott somfordálni a tanyára. Gerstenmayer lesbeállt és türelmesen várta a rókát, amely délután 5 óra tájban valójában fel is tűnt. Vállához emelte fegyverét s a róka a következő pillanatban véresen esett össze. A földbirtokos abban a hiszemben, hogy a róka, amely teljesen mozdulatlanul nyult el a földön, kimúlt, odament, hogy felvegye. Ebben a pillanatban a róka, amely nem szenvedett súlyos sérülést, hirtelen felugrott és a földbirtokosra vetette magát. Gerstenmayert meglepte ugyan a váratlan támadás, de nem vesztette el hidegvérét, hanem a fegyverét megfordította, hogy a fegyver agyával agyonverje az állatot. A tusakodás közben a róka valahogyan belekapott a karmaival a fegyver ravaszába és amikor Gerstenmayer a fegyvert ki akarta rántani a róka karmaiból, a ravasz elcsillant és a sörétek a szerencsétlen ember gyomrába furódtak és súlyos sérülést okoztak. A közelben tartózkodó emberek odafutottak és látva, hogy Gerstenmayer vérében fekszik, azonnal kocsiba fogtak és a súlyosan megsebesült embert szállították az eszéki kórházba. Itt anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, kétnapi szenvedés után meghalt. Az elhalt földbirtokos fiatal felesége és kis gyermekei gyászolják.

Tanítók figyelmébe! A közelegő új iskolai évre a Minerva-nyomdávalatnál megjelenő hézagpótló munkák úgy a felekezeti, mint az áll. tanító urakat érdekelni fogják. Szeptember első hetében piacra kerül: **Rajzfüzetek** (illusztrált utasításokkal) az el. isk. I., II., III., IV. oszt. részére. **Földrajzfüzetek** (illusztrált utasításokkal) az el. isk. II., III. IV. oszt. számára. **Rajztanítási vezérfonal tanítók és tanítónövendékek részére.** Az említett munkákat Kovácsi Pál rajztanár, rajzpedagógus készítette, román nyelvre Otel isk. igazgató és Gázdac tanár alkalmazták. Ugy a füzetek, mint a vezérfonal több, mint két évtized rajzpedagógiai tapasztalat után van szerkesztve, teljesen az áll. tanterv alapján összeállítva. A munkákat forgalomba kerülésük alkalmával ismertetni fogjuk.

Tizenkét felvidéki községet elpusztított az árvíz. Homonna környékén borzalmas árvíz pusztította el tizenkét község termését és nagyrészt magukat a községeket is. A községek a kosárvágási és görginnyi jegyzőségek kötelékéhez tartoznak. A nagy esőzések rendkívül megduzzasztották a patakokat. A tizenkét község határában az árvíz az egész termést elpusztította, elárasztotta a házakat és gazdasági épületeket, elhurcolta a gazdasági felszerelést, állatokat és gépeket. A lakosság a házak tetején keresett menedéket és csak pusztá életét tudta megmenteni.

Órlási vihar az Atlanti-tengeren. Az óceán Északamerika felé eső részén rettenetes szélvihar vonult végig. A szigetekben a vihar nyomán nagy a pusztulás. Csupán San Domingo városában 3000-nél több ember pusztult el.

A mérges növény áldozatai. Kari János kissolymosi székely fiú és leány testvére az erdőben nadragulya bogyót ettek. A mérges bogyóktól mérgezést kaptak. Szüleik Segesvárra vitték őket gyógykezeltetés céljából. Kari János Segesváron nagy lázában leászott a székéről és eltűnt az ember tömegében. Szülei mindent megtettek felkutatására, de nem találták meg. Végre most két hét után ráakadtak holttestére egy Segesvár melletti erdőben. A mérges bogyók ölték meg. Leány testvérét sikerült meggyógyítani. Segesvár mellett Szászdyán is történt nadragulya mérgezés. Itt Fogarasi Mihály, Polder István és Zattler György nevű gyermekek ettek a mérges bogyókból. A mérgezett gyermekeket a segesvári kórházban ápolják. Vigyázni kell ősszel, mikor a vad erdei bogyók érnek, hogy a gyermekek felügyelet nélkül ne kószaljanak az erdőbe, mert a fenti példák igazolják, hogy ennek szomorú vége lehet.

A St. Joachimsthal „Radiumchemá” nagy gyógy- sikere.

Alig egy éve, hogy a csehszlovák állam ezen csodaszert kivétel engedély nélkül alig pár hónapja, hogy ezen cikk Romániába bevezettetett, máris nagy gyógyeredményeikről értesülünk, amelyeket ezzel a gyógypárnácskával elértek. Az első sikert a rheumában, csuszban, ischiasban és izületi gyuladásban szenvedők érték el és szabadultak meg régi fájdalmaiktól, amellet azonban a neurastheniában, fejfájásban, szédülési rohamokban, idegességben, női bajokban és tüdőbajokban stb. szenvedők jó gyógyeredményeiről is hallottunk.

Mi a legnagyobb figyelemmel kísérjük ezen gyógyulástól háziszernek mind szélesebb körben való terjesztését, amelyet nemcsak a betegnek hanem minden egészséges embernek is kelene használnia.

A következőkben több hozzátk érkezett kérdésre, amelyet a St. Joachimsthal „Radiumchemá” lényegére és használati módjára vonatkoznak, akarunk röviden válaszolni.

1. kérdés. Mi a „Rádiumchemá”?

Válasz: A „Rádiumchemá” egy kis gyógypárnácska, amely valódi st. Joachimsthal radiumot tartalmaz. E gyógypárnácskának orvosi néven kompressor a neve.

2. kérdés. Milyen célt szolgál a „Rádiumchemá”?

Válasz: A „Rádiumchemá” nagyszámú betegségek gyógyítására és a fájdalom csillapítására szolgál. A különböző betegségeket, amelyek ellen használható, ezen cikk keretében helyszüke miatt nem sorolhatjuk fel. (E tekintetben forduljon a körzet képviselőjéhez, ahol a szükséges felvilágosításokat megkapja).

3. kérdés. Mi a használati módja a „Rádiumchemá”-nak?

Válasz: A kompressor a flanelhuzattal együtt a fájdalmas helyre teendő és egy szalaggal ezen helyzetben megerősítendő. Így szól az általános használati utasítás, azonban vannak kivételes esetek és e tekintetben is leghelyesebben a körzet képviselőjétől kaphat felvilágosítást.

4. kérdés. Mi idézi elő a gyógyeredményt? A rádium láthatatlan sugarakat lövel ki, amelyek szilárd testeken áthatolnak, így át sugározzák a véredényszöveteket, a csontokat és az élő testnek összes orgánumait. Ez a rádium kisugárzás, amelyet tudományos néven „emanáció”-nak neveznek egyrészt, másrészt a rádiummolekulák pillanatonként 37 milliárdnyi atomokra való szétbomlása által előidézett bombardement, a gyógyhatás előidézője. A valódi St. Joachimsthal radiumkompressorokat a cseh állam állítja elő.

További számos, hozzátk érkezett kérdésre helyszüke miatt ez alkalommal nem válaszoltunk.

IFJUSÁG

ELETPÁLYA.

*Ami a te dolgod,
Ne bízd soha másra;
Mikor jót cselekszel,
Ne várj biztatásra:*

*Kinek ez a jelszava,
'Azé a jó legjaval!
Fordulhat a sorsa
Jobbra avagy balra, —
Előbb-utóbb küzdés után
Virrad diadalra!*

*Azért, ifjú lélek,
Az az én tanácsom:
Ne hízald reményed
Holnapi kalácson!
Vedd a mának kenyerét,
Mondj imát, ha megeved!
Gyalog szegénységnek
Nagyobb nyomorúság,
Ha szivedet nagyravágyás
Táltosai húzzák!*

*Szeretnél megállni
Egy-egy virág mellett;
Fáradt vagy, pihennél —
Nem szabad pihened!
Rohannak a táltosok...
Könnyes lesz a vánkosod,
Napod nyughatatlan,
Alomtalan éjed, —
Vágtatsz, repülsz, mégis a célt
Soha el nem éred!*

*De ki mérséklettel
Megy az életpályán,
Virágot, gyümölcsöt
Szedhet a sors fáján!
Megizzasztja a dolog, —
De rá béke mosolyog.
Bár jutalmát hosszú
Munkával szerezte,
Holtig áldja azt a percet,
'A mikor így kezdte!*

Rudnyánszky Gyula.

Erdélyország megalakul.

Előző közleményeinkben a magyar történelem évszázainak hosszú sorát ismertettük. Megemlegettük az Arpádház hős, bölcs és szent királyait s uralkodásuk alatt a magyar nemzet dicső szereplését. Elmondottuk Nagy Lajos idejének fényét, hatalmát, Mátyás uralkodásának ragyogását. És elmondottuk a gyászt is, amely a magyar nemzetre Mohácsnál szakadt rá. Fölidéztük azoknak a küzdelmeknek emlékét, amelyeket magyar hősök vívtak a török ellen Drégely, Eger várának oltalmazásában.

Három részre szakadt az ország. Középet Buda várával a török szállta meg, nyugaton a német császár vette át a magyar királyok örökségét. Keleten, Erdélyben, új ország keletkezett magyar fejedelmek uralma alatt. Ennek a szomorú időnek dicsősége és vigasztalása az a magyar élet, magyar műveltség, amely az erdélyi fejedelemségben kifejlődött. Pedig nehéz volt Erdélyország helyzete, két malomkö között örlődött ereje, hol a német, hol a török szorongatta. A török volt a közelebbi és erőteljesebb hatalom, a kis Erdély már megalakulása idején török főség alá huzódott.

Erdély önálló élete János Zsigmond fejedelemségével, 1559-ben kezdődött.

János Zsigmond derék, jeles ifjú volt, nyolc nyelvet beszélt, szerette a művészeteket és a kardforgatást.

Polyton harcban állott Habsburg Ferdinánddal, aki őt Erdélyből is kiszorítani igyekezett. Ferdinánd felhasználta a székelyek elégedetlenségét s föllázította ezeket János Zsigmond ellen. A székelyek azért voltak elégedetlenek, mert addig nem fizettek adót, most azonban az új ország fenntartása érdekében János Zsigmond őket is meg akarta adóztatni.

A lázadás balul végződött, János Zsigmond leverte belső ellenfeleit, s két várat emelt fékentartásukra: melyeket intő jelül Székelytámad és Székelybánja váraknak neveztek el.

Szulejmán szultán mindvégig pártját fogta János Zsigmondnak, aki őt a szigetvári harc előtt Zimonymál személyesen is meglátogatta. Itt nyerte a szultántól azt a védlevelet (athnamét), melyben a szultán Erdélyt védelméről biztosítja, s megengedi a fejedelem szabad választását, magának mindössze a meg-

erősítés jogát tartván fenn. A független önkormányzás fejében 10,000 aranyat kívánt évi adóul, mi által Erdély a török zaklatástól megmenekült.

János Zsigmond később Miksával, az új magyar királlyal is kiegyezett (1570). Lemondott a magyar királyi címről, Miksa viszont elismerte az ő felségi jogait Erdély és az ahhoz tartozó magyar vármegyék felett. Egy titkos pontban megállapították, hogy az erdélyi fejedelmek a magyar királynak is hűséget esküdjének. Ez azonban papiroson maradt; Erdély a szultán védnöksége alatt volt másfél százévig.

A fejedelemség további virágzásának egyik alapja volt a vallás ügyeinek bölcs rendezése. Mialatt külföldön véres harcokat vívtak a különböző felekezetek, Erdély rendei János Zsigmond kívánságára a tordai országgyűlésen 1568-ban törvényt hoztak, amely mindenki számára biztosította a vallás szabad gyakorlatát.

János Zsigmond fiatalon, 31 éves korában halt meg fiú utód nélkül. Sok nagy terve volt, amik korai halála miatt nem valósulhattak meg.

Hült tetemeit Gyulafehérváron, a fejedelemség fővárosában helyezték nyugalomra.

Kerekes Pistáék Őszi vetéshez készülnek!

— Nos, Pista fiam, ha Isten segít, a héten bevetjük a tárkányi dűlöt.

— Jó lesz, édesapám. De azt mondanám, jobb lett volna két héttel ezelőtt elvetni, a múlt heti kis eső szépen ki is kelthette volna.

— Nem lett volna az jó, fiam. Olvastam, hogy a gabonarontó legyen épen ilyenkor rakják le petéiket zöld gabonaszálakba, aztán ezeknek a legyenek a nyüvei igen megdézsmálják a vetést. Ugy jó a vetés, ha október első hete még a földben találja a magot.

— Hát akkor meg épen várhatnánk vele!

— Várhatnánk, de szeretem az idejekorán végzett munkát!

— Melyik zsákot készítsük ki?

— Rád bízom! Melyiket választanád?

— Nekem mindegy, akármelyik!

— Nem, fiam, nem mindegy! Vetéshez a legszebbet tettem el. A másik dűlőbe pedig sem is magunkéból vetünk. Nemesített magot tettem az idén. Kipróbáljuk. Ha sikerül, jövő-

re mindenüvé nemesített magot vetünk.

— Akkor már tudom, melyik zsákból vetünk. Bizonyosan abból, amelyikre azt a csillagot írta édesapám. Most tudom már, miért konkolyoztuk meg kétszer is a forgórostan.

— Jól gondoltad. Arravaló lesz a másik csillagos zsák is.

— Nem lesz sok az a két zsák vetőmag!

— Ejnye! Tán a karácsonyi kalácsot félted, Pista? — nevetett édesapja. — Tudod-e milyen nagy a tárkányi dűlőben levő földünk?

— Ugy másfél holdnak gondolom.

— Hát annyi. Most számítsd ki, mennyi vetőmagot kell abba belevetnünk? Én holdankint 90 kilót számítok.

— Akkor 135 kiló kell másfél holdra!

— Igazad lenne. De az idej termésünk oly szép, nagy szemű, hogy az idén többet kell számítanunk legalább 10 kilóval. A két zsákban épen 170 kiló mag van. Ami megmarad, majd hazahozzuk. Most ugorj el Dani sátorhoz, kérdezd meg, melyik napra lesz szabad a közös vetőgépünk.

Pista hamarosan megfordult. Hozta a hírt. — Szerdától kezdve szabad a vetőgép.

— Akkor készítsétek elő a szőlőpermetezéshez használt tisztábbik hordót, csávázni fogjuk az egyik zsák búzát, mert néhány üszkös kalászt láttam a nyáron a mi kalászaink között is. Nem szeretném, ha jövőre megtelepedne kalászunkban az üszög.

— Miért a tisztábbikat? Jó lesz annak a rézgálicnak a gálicos hordó is. Tavaly is rézgálicos vízben csáváztunk.

— Az idén másként lesz. A Gazdasági Egyesület jobb csávázószert ajánlott. Hoztam is belőle 20 dekát, *Tillantin* a neve, épen a mi hordónkba való. 125 literes a hordónk, de csak a 100 literes jegyig öntsünk bele vizet.

— Hát a másik vetőmaggal mi lesz?

— Azt egy másik poralaku csávázószert keverjük össze. *Porzol* a neve. Ezt is dícsérik. Most ki fogjuk próbálni mind a kettőt. Jövőre a jobbikat fogjuk használni. Ebből is 20 dkg kell egy mázsa vetőmaghoz.

— Fekete Péterék kézzel szórják el a búzát, úgy vetnek — szolt munkaközben a fiú.

— Több vetőmag is kell nekik holdanként 20—30 kg-mal. Azután még alá is kell takarniok a vetést, egyik mag mélyebben, másik sokkal sekélyebben hull. Madár, egér jobban elhordhatja a magot. Nem is két egyenletesen a vetésük. Ő is összeállhatna néhány sz-

szédjával vetőgépet venni. Pár esztendő alatt megtérülne a vetőgép ára a megtakarított burokban, a fölösleges fáradságon, no, meg a termésen is.

— Csakhogy érteni kell a vetőgéphez is!

— Hát kell! De az olyan egyszerű, hogy maga-magát is megmutatja. No, majd megmutatom neked, ha rákerül a sor.

Milyen növényektől tartózkodjunk!

A közelmúlt napokban olvashattuk különböző lapokban, hogy Erdélyben több helyen fordultak elő a maszlagos nadragulyával mérgezések, sőt halálozást is okoztak. Ezért nem lesz érdektelen, rövid ismertetést nyújtanunk a mérges növények gazdag tárházából.

Közönséges értelemben azokat a növényeket nevezük mérgeseknek, melyekben a mérreg oly mennyiségben van jelen, hogy izleléskor kárttevő hatása megnyilvánul. Ezzel szemben némely növényben van ugyan mérreg, de az úgy el van oszolva a növényben, hogy izleléskor mérgező hatást alig, vagy egyáltalán nem fejt ki. Ha azonban ily növényből a mérget tisztán előállítják, mérgező hatást fejt ki, sőt sok esetben igen súlyos következményeket von maga után.

A mérges növény szárítás, mosás, főzés, vagy pörkölés útján az elillanó méregtől megszabadítható, mikor is az a növényrész ártalmatlan, sőt fontos eleség is lehet, mint pl. a kassava bokornak lisztes gyökere (mely egy nagy mérget: kéksavat tartalmaz), mely Dél-Amerikában a népnek mindennapi kenyere.

A mérreg anyaga a növényekben kevesebb vagy több és eszerint a hatása is kisebb vagy

Mérges maszlag.

nagyobb, lassabb vagy gyorsabb. Tudni kell, hogy a legtöbb mérges növény nevezetes és fontos orvosság, mert a mérreg eltalált mennyiségben gyógyít.

A hazai mérges növények többnyire vadon nőnek; a mező, a rét, az erdő bőven termi a különböző mérges növényeket, sőt a hegyek, havasok sincsenek megkímélve tőlük, mert pl. a sisakvirág, farkashárs, szarkaláb, boglárka a havason is megterem, ép úgy, mint a mocsarakban a bösövény és a csomorika.

Némely mérges növénynek kellemetlen szaga van (pl. a maszlagnak, a beléndeknek stb.) és ezáltal is elárulja magát.

A legfontosabb három mérges növény, mellyel igen gyakran történnek mérgezések, mivel könnyen hozzáférhetők, a következő:

1. *Maszlagos nadragulya* (*atropa belladonna*), mely latin nevét onnan nyerte, hogy az olasz nép arcát festette vele (*bella donna* = szép asszony). Egész Európában előfordul. Bogyója — mely virágzás idején tartalmaz legtöbb mérget és ekkor a leghatékonyabb — fényes, fekete, 1,5 cm. átmérőjű. Nem egyszer a nadragulya mérgezéseknek halálos lefolyásuk is van. A maszlagos nadragulya erdőkben, vágásokban terem.

2. *A maszlagos redősziröm* (más néven: csattanó maszlag vagy dögfű, latinul: *datura stramonium*) művelt talajon, gázos helyeken, emberi lakások körül terem. Kellemetlen szagú egy éves életű gaz. Szára vaskos, husos. Tölcséres, hosszukás, fehér virága van, amit a gyermekek szeretnek felfujni és elpattintani. Termése a diónagyságu tüskés tok, amit a gyermekek egy-egy vidéken tüskés malaenak neveznek és szeretnek vele játszani. Magva ráncos, fekete, édeskés ízű s a gyermekek meg is eszik.

Bolondító beléndék.

Nadragulya.

3. *Bolondító beléndek* (más néven: bolondító csalmatok, bolondító fű, latinul *hyoscyamus niger*) leginkább gazos, szemetes helyeken nő. Egy vagy kétéves, undorító szagu. Hosszu, puha, kissé ragadós szőrök borítják. Termése kétüregű, többmagu tok, megérve a tetején fedőskével nyílik. Magva a mákéhoz hasonló.

A bolondító beléndek juniustól szeptemberig virágzik. Gyökere és a magva nagyon mérges.

A felsorolt három mérges növényen kívül még rengeteg sok van, melyeket sem tulajdonságaiban, sem mérgezési tüneteiben nem tárgyalhatunk, de néhányat felemlítünk már csak azért is, mert talán sokaknak nincs tudomása mérgező voltukról. Ily mérges növények a *fekete ebszőlő* (solanum nigrum, népies néven kutyabogyó, szépasszony szőlője), aminek virága fehér, bogyója fekete vagy zöld, továbbá a *gyilkos csomorika*, a *varjuszem*, a *foltos bürök* (amit sokszor petrezselyemmel vagy zellerrel vétenek össze), a *mérges ádáz*, az *őszi kikirics*, a *mezei kökörösín*, a *mérges saláta*, a *farkasfüteje*, a *foltos kontyvirág*, a *farkas boroszlán*, a *zöld* és a *fekete hunyor*, a *piros gyűszűvirág*, *sisakvirág*, stb.

Az előbb felsorolt három mérges növény-nél (a maszlagos nadragulya, a maszlagos reddszirom és a bolondító beléndeknél, a mérgezési tünetek a következők: szárazság és égetés érzése a szájban és torokban, nyelési nehézség, szapora pulzus, erős vérértéktelés (pl. jól láthatólag a nyakon), a szemek kidülledése, a *szembogarak* (pupillák) erős kitágulása, az arcon és a bőrön *skárlátpiros foltok* (az erős vérértágulat miatt), főfájás, szé-

dülés, *bódultság*, hallási zavarok (hallucinációk), lármás nevetés, jó kedv, nehéz járás, izomgyengeség, *súlyos mérgezéseknél delirium*, *görcsök*, *mély alvás* (coma), rossz, iszonyu álmok. A halál gutáütésben következik be. A természetével történt mérgezésnél az említett tünetekhez még gyomor és bélhurut is társul.

A mérgezetthez *sürgösen orvost kell hívni*, s addig is amíg az orvos megérkezik, a mérgezettet meg kell hánytatni s több ízben kevés erős fekete kávéat itatni borecettel. Az orvos *legelsősorban gyomormosást* végez és az ellenszert befecskendi bőr alá, amire nyálazás és izzadás fog bekövetkezni. Delirium és görcs esetén morfium injekciókra is szükség van.

Dr. Gergely Endre.

Szennyesi Mátyás.

Hadad vára János Zsigmond elleneinek kezében volt. Nehéz harcok után vette be a várat Báthory István, János Zsigmond fővezére.

A vár foglyul ejtett kapitányát János Zsigmond elé vitték.

— Tudod-e, hogy mint pártütőnek, fejedelmemben van? — szólt a fejedelem.

— Tudom, fenség.

— S hogyan mertél velem szembe szállni!

— Mert Szennyesi vagyok! Most se fogtak volna el fenséged katonái, ha emberem cserben nem hagynak.

— Kapitány — szólt a fejedelem, kinek a válaszcavak megtetszettek — kegyelmed szennyes a harc porától és füstjétől, a neved Szennyesi. Am én nagyrabecsülöm kegyelmedet, adja kezét, hogy többet nem harcol ellenem.

— Kezemet már más ur szolgálatára adtam, fenségednek tehát csak fejemet adhatom! — mondotta a kapitány. — Itt a fejem, vétesse le fenséged!

— Kár volna ily magyar főért, kegyelmed szabad, mehet ahová tetszik! — becsülte meg János Zsigmond a hűséget ellenfelében is.

GAZDÁK, SZERVEZKEDJETEK!

MEZŐGAZDASÁG:

ROVATSZERKESZTŐ: DR. SZÁSZ FERENC

Hogyan jut a gazda korán tavasszal bevételekhez?

Korai jövedelemhez csak igen korai terményekkel juthatunk, ilyen az ősszel elvetett étiburgonya, mely a következő tavasszal pirosságként eladva szép bevételhez juttatja a gazdát.

Az e célra használt föld lehetőleg verőfényes, napos fekvésű legyen. Összetétele pedig homokos vagy homokos agyag. Vetés előtt meggyázzuk és alászántjuk vagy ássuk a burgonyát.

Ily módon az istállótrágya alátakarva a legjobb elvetendő burgonya gumóknak szükséges tápláló anyagot szolgáltatja. Ha nagyobb, például 200—300 négyszögöl területen termeljük az étkezési krumplit, akkor feltétlen ekével végezzük az ültetést. A terület nagysága mindig azt, hogy mely módszerrel végezzük.

Az ekét 20 cm. mélyen kell lebecsajtani és minden 3-ik barázdába kell ültetni.

A gumók a meghuzott barázda belső felére elvetendők szép sorban. Az egymástól való távolság 30 cm. legyen. A következő barázdával az elültetett magot letakarjuk.

Ha az eke utáni vetés jól sikerült, akkor a kapával megkapálható lesz; ami tavasszal munka és napszámos megtakarítást jelent.

A vetés befejezte után a földet meg kell szántani, sőt nem árt, ha meg is hengerezzük. Ezen utóbbi munkára azért van szükség, hogy a fagyos idő beálltára rögök ne maradjanak, mert ez a trágyahordást nehezíti. Az elültetett burgonya, ha hosszú az ősz, már október folyamán megindul, de a földfeletti rész csak a következő tavasszal fognak kibujni. November hó folyamán, mikor beáll a fagyos, a tavaszi éjszakai lehülések remélhetők, megkezdjük a bevetett terület takarását.

A trágyával való betakarást először vékony szalmás trágyával, esetleg pelyvával, végül végezzük.

Ha nagyobb a lehülés, 15 cm. vastagon betrágyázzuk a földet. Mindig figyelemmel kell lenni az időre, nehogy a földbe juttatott

gumók elfagyjanak, munkánk és gumóink elveszenek.

Eke utáni művelésnél 100 négyszögöl földre 40 kgr. burgonya szükséges, ami 2 és fél vékának megfelelő.

A fészekbe való ültetésnél kevesebb mag szükséges, mert ily módon a terület kihasználása nem egyenletes. A fészekbe lehetőleg 2—3 közepes nagyságú gumó helyezendő, legkevesebb 8—10 cm. mélyen. A trágyázásnál ügyelni kell, hogy a fészek kerületére is juttassunk megfelelő trágyát, ne hogy átfagyva oldalról a föld, a gumók elpusztuljanak.

Tapasztalat szerint a fészekművelésnél a mag hamarabb megindul, tavasszal is gyorsabban fejlődik, de kevesebb hasznot ad. És e mellett a fagykár valószínűbb.

Tél folyamán december—januárban a gondozása abból áll, hogy csákánnyal időnként megnézzük, meddig jutott a fagy.

Ha azt látjuk, hogy a föld fagya a gumók közelében van, az eke utáni sorokba (melyeket jó megjelölni) több-több trágyát helyezünk.

Március hó folyamán, ha az idő kezd engedni, a trágya rétegeket aprádonként leszedjük a sorokról, fészkekről. Arra kell ügyelni, hogy mikor a napsugarak melege már érezhető, a gumókról a trágya teljesen elszedések.

A szeptemberi vetésű burgonya rendszeren április közepe felé kezd kizöldülni, ha éjjeli derektól kell tartani, úgy szalmával kell estére behinteni a zöld hajtásokat; mely szalma, ha másnap kedvező idő mutatkozik, összeszedhető.

A meginduló zöld hajtások minél előbb megkapálandók, ezzel a porhanyítással a lombozat fejlődést elősegítjük. A kiszedésig a korai éti burgonya kétszer megkapálandó.

A fent leirt módozatokkal a gyakorlat szerint 3 héttel előbb került étiburgonya a piacra, úgy, hogy ezen időelőnyt kihasználva, a termés szépen értékesült.

Az elővetemény lehetőleg kapás növények legyenek. Kerti földben korai őszi saláta, spe-

nót, retek. Szántóföldi termelésnél ugarszerű friss törés, gyep, lucerna vagy herésben igen jól sikerült.

Egyik módja a korai asztali burgonya-vetésnek az, hogy a magot júliusban vetjük, ezen célra a múlt évi magot lehetőleg hideg helyen jégveremben elhelyezve zsákban, vagy kosarakban tartjuk. A hideg helyen való tartással elérjük azt, hogy a mag nem csirázik, nem hajt ki. A meleg nyári hónapokban nem dolgozik.

A vetési időben előszedjük az így elhelyezett magot és elültetjük, amint azt előbb már leírtam.

Ezen vetésnek előnye az, hogy késő ősszel már kizöldülve kerül a burgonya a télbe.

A deres idők beköszöntése idején tehát es-

ténként le kell szalmával takarni, az erős hidegek előtt pedig pelyva, törek használandó a betakarásra.

Nagy fagyok idején pedig lótrágyát kell kihajtott sorokra helyezni, vastagabb és vastagabb rétegben. Ily módon sikerült márciusra asztali burgonyát előállítani.

A gyakorlati megfigyelések azt igazolják, hogy júliusban elvetett gumók sokkal gyorsabban elfagynak és sokkal nagyobb a kockázat.

Nagyvárosok mellett és alföldön ajánlható a júliusi vetés, — télen gondos és fokozatos szalmázással, trágyázással; Erdély hegyesebb és zordonabb helyein pedig inkább maradjunk a szeptemberi vetés mellett.

Török Elemér,
okleveles gazda

Mennyi tojást termelnek és fogyasztanak Európában?

Általánosságban a legtöbb tojást Németországban fogyasztanak, ahol minden egyes lakos 127 db. tojást fogyaszt évente. Franciaországban 118, Angliában 97, Belgiumban 94, Hollandiában 91 darab az átlagos fogyasztás fejenként. Bár Németország 270.000 tonna tojást termel évente, nagy tojásfogyasztása mégis a tojásbevittet teszi szükségessé, éppugy, mint Franciaországnak és Angliának is. Legnagyobb tojás kivitele Oroszországnak, Magyarországnak, Ausztriának, Szerbiának, Bulgáriának, Romániának és Európai Törökországnak van. A kontinensen kivüleső és baromfitenyésztő Ámerika ellenben tojásbevittet szorul a nagymennyiségű fogyasztás miatt. Nemzetközi forgalomban a tojás értéke több ezer millió márkát tesz ki évente. Legtöbb baromfit az Amerikai Egyesült Államokban te-

nyésztienek, ahol a legutolsó összeírások alkalmával 225 millió tyukot, csirkét és egyéb baromfit irtak össze. Németországban 55 milliót, Franciaországban pedig 50 milliót irtak össze.

Kubacska Béla.

Gazdák romlása. Az aradi gabonapiacon újabb árzuhanás következett be. Miután a fokozatos lemorzsolódás már hetek óta tart, tegnap, egy hatalmas árzuhanással, egyszerre 320 lejre esett vissza a buza. Hasonló áresés jelentkezett a többi terményeknél, így a tengerinél, amelyet 270 és a zabnál, amelyet 250 lejjel jegyeztek. Az árpanak és a rozsnak egyáltalában nincs ára és lehetetlen vétőt találni rájuk. A katasztrófális árzuhanás miatt az aradi piacon gyászos hangulat uralkodik.

IPARI ROVAT

Nem kell állampolgárság iparendedélyekhez. Az igazságügyminiszterium rendeletével küldött az iparhatóságoknak, amelyben közli, hogy az iparendedélyek kiadásához a jövőben nem kell kérni állampolgársági okmányt. Ennek a rendeletnek az előzménye az, hogy az iparhatóságok azok számban nem voltak román állampolgárok, csak a miniszterium különös engedélye alapján adtak ki iparendedélyt. Emiatt egyes külállamok, köztük a szövetségi utján közbenjártak a kormánynál, hogy a viszonyosság elve alapján, a kormány szüntesse meg ezt a rendszert. A jövőben tehát iparendedélykérésénél állampolgársági okmányt nem kell mellékelni.

Petőfi Sándor összes költeményei

az erdélyi Irodalmi Társaság kiadása ára lüzve 100 lei.
diszkötésben 150 lei Megrendelhető kiadóhivatalunk utján

Művelődési mozgalmak

TEMPLOMSZENTELÉS. Fél év külső keretek közt zajlott le augusztus 31-én a honcztói (Gurabuz, Arad megye) róm. kath. templom felszentelése. Csak háromezredes résztvevője alakult önálló lelkészegyházközséggé a román vidéken fekvő község s környéke lakosságának számú róm. kath. lakossága miatt. A lelkész János borossebesi esperes és dr. Boros Béni helybeli tanácsos elnöklelte mellett s ezen rövid idő alatt is sikerült, — bár a hitközség lélekszáma alig haladja meg a 200-at, a hívek pártatlan buzgósága s áldozatkészlete, a gróf Zelenski uradalom, a Boros család valamint a temesvári püspökség támogatásával a felépítési célt, a templom felépítését megvalósítani. A templom felszentelését maga dr. Paucha Gusztáv temesvári püspök végezte fényes papi segédlettel. A püspök fogadtatásán, az ünnepélyen s azt követő 300 terítékes banketten résztvettek a járás főnöke, a körjegyző s a község minden primárja, valamint a görögkath. esperes és lelkész s az állami hivatalok vezetői, valamint a környékbeli községek, halmágyi, butyini, borossebesi kath. és református egyházak s a helybeli izraeli hitközség képviselői ügyeltek az egész környék intelligenciájára s számos földműves, ipari, gazdasági s valláskülönbőségű munkás. Dr. Parecz Béla magyarországi képviselő, akit az aradi evang. gimnázium ügye tartott távollétéről, táviratilag mentette ki elmaradását. A banketten, melyen a község lelkesen ünnepelte dr. Paucha püspököt, több felkészítést szerezett el, amelyen a község s környék lakossága közötti gazdasági s felekezeti békét elősegítő céltudatos munkáját s a munkások összetartását és áldozatkésztségét hangoztatták. A festői díszű kis templom terveit Dörmögő László aradi építész készítette s a felépítést részben az államháztartás, részben az iparok közreműködésével házilag megvalósították, részben eszközölték.

VALLÁSOS KULTURMUNKA.

Háromszéken az árkos-sepsikőröspatak és kálnoki Dávid Ferenc Egyetel és az említett egyházközségek unitárius nők szövetsége augusztus hó folyamán vallásos délutánokat rendeztek. Kálnokon 3-án, hol Székely Kelemen, Sepsikőröspatakon 17-én, hol Végh Beniámin és Árkoson 24-én, hol Kovács Imre lelkészek tartottak istentiszteletet. Mind a három helyen közreműködött az árkosi vonós zenekar, az ő megszokott művészies előadásával, melynek hatását még emelte Régeni Áron kiválóan szép orgona kísérete. Talán ez az ujszerű, eddig falu helyen szokatlan templomi zene vonozta a sokaságot az Isten házába, mert oly szép számban jelentek meg, hogy a székekben nem fértek el s így külön ülőhelyekről kellett gondoskodni. A műsor többi számát Útó Sándorné, ifj. Szilágyi Károlyné, Gyöngyössy Borcsa, Bedő Juliska, ifj. Bedő Imre, Bedő Boriska, Nagy Ignáczné, Duka Jánosné és Bedő Erna szavalatai Gyöngyössy Sándorné, Bedő Ferenc és Kisgyörgy Pálné felolvasásai, Kisgyörgy Mihályné és Régeni Juliska szóló énekei töltötték ki. Mindenik szereplő derekasan kitett magáért. Megemlékezésre méltó, hogy a község lakói kölcsönösen részt vettek az ünnepélyeken, a mi igen jól érzést váltott ki.

MŰKEDVELŐI ELŐADÁS KRASZNACÉGÉNYBEN.

A krasznacégényi műkedvelői ifjúság szépen sikerült műkedvelői estélyt rendezett a ref. egyház javára. A rendkívül változatos és mulattató műsor minden száma és minden szereplője általános sikert aratott. Szerepeltek Bohoni Verus, Dóka Margit Márton Mariska, Fekete Paula, Tribli Erzsébet, Fekete Lajos, Dóka Lajos, Szabó Miklós, Bohoni Béla, Márton János, Balogh Károly, Bohoni Ilka. Külön dicséretet érdemel a leányok énekkara, amely régi magyar népdalokat adott elő. E helyen mondunk köszönetet Cserhátné Juhász Anna úrnőnek, aki 1000 lei-es adományával szép példáját adta faja és egyháza iránti szeretetének.

JÓTÉKONYCELU SZINIELŐADÁS KÖVÁRHOSSZUFALUBAN. A kövárhosszufalusi ref. ifjúság három szindarabot adott elő. Szinre kerültek „A köd királyfi”, „Táncos Feri-fogsága” és „Válik az asszony” c. szindarabok. Szerepeltek: Haranghi Ferenc, Sármási József, Kulcsár Mihály, Szabó Mária, Barthá Róza, Csolti Sándor, Tóth János, Sebestyén János, Gergely Ferenc, Hodász Erzsébet és Sereghl Mária. Az összes szereplők jó előadásukért dicséretet érdemelnek. A rendezés érdeme Kis Sándor ref. lelkészé.

NŐSZÖVETSEGI MUNKA BOROSSEBESÉN. A Borossebesi református nőszövetség népnepélyt rendezett, amely a legnagyobb siker jegyében zajlott le. A nőszövetség vezetősége ez úton mond köszönetet Péter B. tanítónak, Kilin Kálmánnak és az összes szereplőknek, pártfogóknak, hogy a népnepély megrendezését lehetővé tették és sikerrel előmozdították.

ANYAK-NAPJA BONCHIDÁN. A bonchidai Arpad-kori ref. templomban az édesanyjainak szenteltek egy napot. Az ünnepségen megjelent a község araja-nagyja. Bibliát olvasott Balogh Arpad visai ref. lelkész, imádkozott Molnár Károly teológus, énekeltek Kelemen László és Kelemen Pál. Prédikált Fülöp Lajos választói lelkész, majd Klein A. Pál skót missziós lelkész tartott előadást „Az édesanya szeretete” címen. Megható volt, mikor a gyermekek Máthé Elek bonchidai ref. lelkész előtt fogadalmat tettek hogy édesanyjuknak hű és engedelmes gyermekei lesznek.

MŰVELŐDÉSI MOZGALOM KALOTASZEGEN. A Kalotaszentkirály-Zentelki egyesült ref. egyház kebelében működő névelő egyesület idén is áldásos működést fejtett ki. Az egyesület minden vasárnap délután összejöveteleket tart. Céljaul tüzte ki, az iskolából kikerülő ifjak és leányok nevelését. Az egyesület vezetősége Viski Józsefné, Polgár Gyuláné és Polgár Gyula ref. lelkészből áll, akik mindent megtesznek az egyesület hatásos működésének érdekében.

MULATTATÓ

VÉGE, VÉGE VAN A NYARNAK.

*Gépzugás jön a falukból!
Még a mezőn a kolomp szól.
Nemsokára az is elhal,
Mint egykor az arató dal...
Rámborul mély, csöndes bánat:
Vége, vége van a nyárnak!*

*Bágyadt a nap, alatt is jár.
Fölsóhajtok sugárinál.
Milyen pusztá lett a határ!
Fa lombja is hull le immár.
Bársony erdők kékre válnak,
Vége, vége, már a nyárnak!*

*Gép zugágásán, nyáj kolompján,
Vad virágok, erdők lombján,
Feltűnik már a tél képe! —
Életünk is így jut végre...
Rámborul a néma bánat,
Csak emléke él a nyárnak. —*

(Bencéd.)

Izsák Domokos.

Történetek.

1. Melyik tud többet?

Három tanuló, akik egy faluból valók voltak, amint az iskolát elvégezték, haza tértek. A faluban épen üresedésben volt a tanítói állás, felkeresték tehát mind a hárman a papot, hogy segítse őket az álláshoz. A pap azonban azt mondta: először tudnom kell, mit tanultok, hogy a legméltóbb kapja meg közületek az állást. Erre így szólt az első nagy büszkén:

— Főtisztelendő ur, én olyan sokat tanultam, hogy 10 évig sem tudnám elbeszélni, amit tudok.

A másik még büszkébben szólott:

— Az mind semmi, én annyit tanultam, hogy ha a tengerekből mind linta lenne s az égboltjából papiros, akkor sem lehetne leírni a tudományomat.

A harmadik egész szerényen beszélt:

— Tisztelendő ur, amíg iskoláimat jártam, szakadatlanul és szorgalmasan tanultam, de amit tudok, az olyan csekély ahhoz képest, amit még nem tudok, hogy ugy szólván semmi sem.

A pap erre azt mondá:

— Ti ketten, akik olyan sokat tudtok mindenütt találtok állást a világban, én pedig fogásomat annak ígérem, aki legkevesebbet tud.

Igy választották meg a szerény tanuló tanítónak.

2. A fogadás.

Egy gazdag uraság egy nap kocsikázta ment. Kocsikázás közben meglátott egy földmives embert, akinek sokkal jobb lovai voltak, mint neki.

— Cseréljünk lovat, — így szólt hozzá az ur.

— Van eszembe! — felelt a gazda.

Az uraság azonban nem hagyott neki két s végül abban egyeztek meg, hogy az egyik a másik lova, amelyik olyant tud állítani mire a másik azt mondja, hogy: *nem igaz!* Az uraság előre örült, hogy övé lesz a szép két ló, mert olyanra még csak nem is gondolt, hogy a tanulatlan ember különbet tudjon hazudni, mint ő.

— Apámnak hét szép ökre volt, — kezdte az ur — s ezekből annyi tejet fejtek, hogy hét malmot hajtott a tej s ezekben a malmokban örölték meg az ország összes gabona-témését.

— Ez mind könnyen lehetséges, — hagyta helyben a földmives. És egy cseppet sem dőlkozott azon, amit az ur mondott.

Azután pedig így folytatta:

— Az én apámnak olyan sok méhek voltak, hogy nem győztük volna megszámlálni, ha 500 esztendeig mindig számoltuk volna. A méheket én öríztem. Egy este észrevettem, hogy egy méh nem jött haza. Apám is megjárt észrevetve s elküldött, hogy keressen meg. Körüljártam az egész földet, fölmásztam a hegyre is, de sehhol sem találtam meg. A méh külön azonban nem mertem haza térni, lementem tehát a pokolba is, hanem hiába, nem találtam meg ott sem.

Elkeseredve indultam haza felé s amikor egy erdőn mentem keresztül, hát egyszer csak meglátom méhünket. Egy ember, akinek az erdőben egy farkas megette az ökrét, befogta méhet a megmaradt ökre mellé s fát akart vele haza vinni. „Hohó, jó ember! kiálték rám a méh az enyém, fogd ki azonnal.” Az ember nélkül engedelmeskedett s még örült, hogy olyan szépen bántam vele. A járom azonban

...te a méh nyakát; de én egy kis föl-
...a sebre s attól menten meggyógyult.
...igen örült, hogy az elveszett álla-
...aláltam, hanem el kellett beszélnem,
...láltam az égben és a pokolban. Az
...gy hosszú asztalnál mind csupa föld-
...zdaemberek ültek s édes bort ittak, a
...pedig mind csak kevély uraságokat

láltam s azokat az ördög nyárssal sütögette.
Az ur nem tudta tovább hallgatni s reá-
förmedt a falusi gazdára: *nem igaz, hazudsz!*
— Ugy? Uraságod azt mondja, hogy nem
igaz, amit mondok? Hiszen akkor én nyertem
meg a fogadást, tessék csak ideadni a lovait!

Jakab Miklós.

Magok * Adomák

Legnagyobb ugorkája.

Amerikai zöldségtermelő
katermelés terén olyan
t el, amelyenről néhány
előtt nem is álmodhat-
előnleges termelési eljá-
2 méter és 30 centimé-
u ugorkát állított elő. A
ugorka embervastag-
ya több mázsára rug és

Rossz nyelvű.

gy izlett a tegnapi ebéd
knál?

us jó volt, azt meg kell

meg is hagytam.

Tanácsadó

...főzetünk részére, akik
...gübből kifolyólag ta-
...orultnak, ezen rovatunk-
...égesen megadjuk a vá-
...ekintettel arra, hogy
...ének a tanácsadásért
...kell, felkérjük olvasó-
...gy a beküldött tanács-
...táshoz mellékeljenek 20
...ebbség okáért bélyeg-
...ének költségeit mi nem
...k. Ha a választ levél-
...k, ezenfelül még kü-
...is beküldendő. Csakis
...kre válaszolunk, am-
...20 lej is csatolva van.

B. J. A posta és távirida isko-
láról már több alkalommal ir-
tunk, olvassa el a korábbi szá-
mokban megjelent értesítésein-
ket. Ha fia kedvet érez ehhez a
pályához, semmi akadályja sinez,
hogy oda felvegyék. Önnek, vala-
mint mindazoknak, akik a pályá-
választás előtt hozzánk fordul-
nak, figyelmükbe ajánljuk az
„Ifjú Erdély“ folyóirat kiadásá-
ban megjelent tájékoztatót, mely
a legnagyobb részletességgel fel-
világosításokat közöl mind az al-
só, mind a felső iskolákra vonat-
kozólag. A füzet árát 15 lejt és
a portóköltséget bélyegben lehet
beküldeni e címre: „Ifjú Erdély“
kiadóhivatala Cluj-Kolozsvár,
Ref. Theológia.

Ifj. B. B. J. és R. I. A fenti
válasz Önöknek is szól.

K. L. A kolozsvári mezőgazda-
sági akadémián jelenleg több
mint 30 ösztöndíj van. Az ösztön-
díjkérvényekhez és vizsgákhoz
szükséges az anyakönyvi kivonat,
a baccalaureatus és állampolgár-
sági bizonyítvány. A pályázati
határidő október 20-án a beiratá-
sokkal együtt zárul le.

K. L. Meg kell várnia, amíg
Bukarestben okmányait felülvizs-
gálják. Ne legyen türelmetlen,
mert az Önéhez hasonló helyzet-
ben van jelenleg minden rokkant.

N. S. Sorsjegyét sem a tavasz-
szal, sem most nem huzzák ki.

K. K. A 175-ik paragrafus (ar-
ticol) tárgyalja azt a kérdést,
melyről az aug. 2-i számban ir-
tunk. Joggal kérheti, hogy Önre
az illeték felét vessék ki, mert a
fentemlített paragrafus szerint:
felét fizetik az italmérési illeték-
nek városi községkben azok,
akiknek esupán fűszerüzleti,
vagy vegyeskereskedéshez tarto-
zó járuléku az italmérés, de csak
zárt üvegekben és csak a helyi-
ségen kívül való eladásra.

Sz. J. A kéreztett cím: Weisz
Gyula Cluj-Kolozsvár, Calea
Lunga 1. Itt szükségletét besze-
rezheti, sőt más címeket is kap-
hat.

„Kiváncsi“. Ha nyugdíjashoz
megy férjhez s a férje meg talál
előbb halni, mit Ön, a nyugdíj-
jogosultsága feléled a férj halála
után.

†. A háborúban elesett fiuk
után a szülők nyugdíjat a jelen
esetben nem kaphatnak. Rokkant-
sági díjat Ön a saját személyére
csak akkor kaphat, ha orvosi bi-
zonyítvánnyal tudja hivatalosan
igazolni, hogy a szemét a katonai
háborus szolgálat folytán veszít-
tette el és rokkantsága több mint
60 százalékos.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Részv.-Társ.

Cluj-Kolozsvár, P. Unirii (Főter) 7.

Betéteket előnyös kamat mellett
fogad el és rendszerint fel-
mondás nélkül fizet vissza. —
Olcsó kölcsönöket nyújt.

Fiókjai: Dej-Dés, Diciosánmartin-
Dicsőszentmárton, Alba-Julia-
Gyulafehérvár, Targu-Murás-
Marosvásárhely, Oradea—Nagy-
várad és Timişoara—Temesvár.

Saját tőkéi 143 millió lei.

Affiliált intézetei:

Tordaaaranyos várm. Tak.-pénztár
Rt. Turda-Torda, Alsófehérvárm.
Gazdasági Bank és Tak.-pénztár
Rt. Aiud-Nagynyed, Udvarhely-
megyei Tak.-pénztár Odorheiu-
Székelyudvarhely és Cristur-
Székelykeresztur, Szászrégen-
vidéki Tak.-pénztár Rt. Reghin-
Szászrégen, Népbank Rt. Huedin-
Bánffyahunyad és Szamosujvári
Hitelbank Rt. Gherla—Sz.-ujvár.

Minden bankügyletet
a legelőnyösebben végez.
Áruraktárai a vasut mellett.

Szerkesztői üzenetek

K. M. Kékesvásárhely, J. A. Nagyszeben, F. M. Szentábrahám. B. A. Torna, B. L. Mezőbaj, M. I. Szilágybála, H. J. Arad, M. B. Érsemlyén, M. D. Szentábrahám.

Itt felsoroltak az új előfizetőkért lelkes és önzetlen támogatásukért fogadják mély tiszteletünket, hálánkat és köszönetünket. Bizalommal kérjük és várjuk további eredményes támogatásukat.

Több érdeklődő tanító urnak. A Kovácsi Pál-féle modern rajztanítási, földrajzi füzetek és rajztanítási vezérfonal megjelenésére vonatkozó b. érdeklődésükre közöljük, hogy az említett munkák a könyvpiacra pár nap múlva már meg fognak jelenni. A „Minerva” nyomdavállalat izléses kiállításban, megfelelő, jóminőségű papíron készíti. Az eddig is megnyilvánult érdeklődés mutatja, hogy a füzetekre és vezérfonatra, mint hézagpótló munkákra nagy szükség van.

T. V. V. A Fohász és a Százszorszép című verseiben szép sorok vannak. De a maguk egészében ezek sem alkalmasak a közlésre. S. G. Ide köt a földem c. versét alkalomadtán közöljük.

A következő befolyt pénzeket nyugtázzuk. B. J. Nagyborosnyó 170 (r. 1931. márc. 1-ig). P. S. Bihardiószeg 175, P. S.-né Temesvár 170, I. A. Erdőd 525 (r. 1930. dec. 31-ig). L. B. Budapest 496 (ebből 56 L. könyvért és 170 L. özv. K. M.-né Egri előf.) Id. B. K. Kiskereki 175, V. M. Nagyvárad 346, K. J. Biharsanáros 175, P. J. Biharsanáros 145, K. Gy.-né Belényes 175, K. A.-né Csernátfalu 1224, M. P. Csikszentdomokos 145, L. F. Tusnád 175, Sz. F. Zernest 175, Sz. P. Szőrese 175, F. B. Csomakőrös 265, Hangya Gidófalva 175, N. A. Szárazajta 175, P. L. Tekerőpatak 345, W. F. Vulkán 175, N. F. Hozsdát 175, B. S. J. Héderfája 160, F. I. Mikefalva 175, Id. M. I. Nagykend 205, R. B. Radnót 175, K. Gy. Dányán 120, Gr. S. T.-né 345, B. V. Magyar-gerőmonostor 170 L. A kért újságot nem küldhetjük, mert ilyen címűt nem ismerünk.

Hagyjunk fel a káros kékköcsávázóssá

Csávázzuk vetőmagvainkat

PORZOL PORPÁCC

A PORZOL-t

szárazon, víznélkül keverjük össze a vetőmagokkal

A PORZOL

biztosan megvéd a kőüszögtől és mentesít az időcsirázás veszélyétől, mivel a magvak szárazak maradnak

A PORZOL

serkenti a csirázást és nagy terméstartalmat hoz

Kételkedik? Probálja meg

Kapható a minden megyében lévő lerakatokban, melyek címét szívesen közli a vezérképviselőnk. Fred. Spodheim és Tsa, Bucuresti 2, Bul. Elisabeta

Apróhirdetések

Keresek egy jóra való magyar fiút kereskedő tanonának teljes ellátással azonnali belépésre. — Ugyanott október közepére kell egy becsületes mindenek leány. Ajánló levelet okvetlen kérek a lelkészétől. *Cím a kiadóban.*

Kertész, akinek nagyobb méhéshésete van kap lakást, nagy virágházat, kertet, pompás méhlegelőt, mindenből felerészek. Cs. Lázár László Ilia-Marosillye, Hunyadmegye.

Vízi, vagy motoros malmot keresek bérbé vagy procentre. Kapusi Sándor Cluj-Kolozsvár, Új-utca 3. Kőváritelep.

Eladó sürgősen egy 8 HP. Oseher és Bleier benzinmotor 720-as cséplővel és egy négylábú Hoffer & Schranz hermorzsoló. Farkas Ferenc Corolusánmartin, Koródszentmárton.

Gazdatiszt több évi tapasztalással rendelkező modern gazdaságban tisztasággal bír, bármilyen állást elfogadna, a Reg. Szíves megkeresést „B.” jellegére a kiadóhivataltól.

Figyelem! Községek, sok, legelők, vizellátás, furások, súlyosztott, itatóvállal, viziturbínák tervezését vállalja és ingyen szállad Gábor Aron építész. Mihai-Viteaz No. 15.

36 éves derék, barna ember vagyok, évi jövedelmem 150.000 lei. Keresem oly nagy hölgy ismeretséget, aki vágyik. Csak teljes című válaszolok. „Hozomány” jellegére a kiadóhivataltól.

A szerkesztésért felelős: GYALLAY DOMONKOS

Rendelje meg a

Pásztortűz

Irodalmi folyóirat-ot

Előfizetési díj:

Egész évre ... 500 L. Félévre ... 260 L.
Negyed évre 140 L.Kiadóhivatal: Cluj—Kolozsvár,
Str. Baron L. Pop (volt Brassai-u.) 5. sz.
Kérjen mutatványszámot!**Aranyosgyéresi
Agyagipar R.-T.**Ajánlja elsőrangú földgázzal
égetett hornyolt és hódfarkú**tetőcserepét,**

normál és németméretű

fali és kuttéglájátvalamint elsőrendű különböző
méretben készült**alagcsöveit.**Cég és iroda: Turda—Torda.
Telefon szám: 107.**Mezőgazdasági Bank
és Takarékpénztár Rt.**

Cluj-Kolozsvár, Piața Unirii (Főtér)

9.

Fiókin tézetek:

Dej-Dés, Beclean-Bethlen,
Cehul-Silvaniei-Szilágycseh,
Jibou-Zsibó, Zălau—Zilah.

Affiliált intézetek:

A Nagynyedi Kisegítő Tak.-pénztár
R.-T. Aiud-Nagynyed és ennek
Uioara-Marosujvári fiókin tézete. —

Saját tőkék:

60,000,000 Lei.Foglalkozik a banküzlet minden
ágazatával. Átutalásokat bel- és
külföldre legelőnyösebben
és legpontosabban eszközöl. —

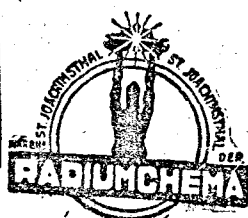
Engedélyezett devizahely.

Olvassa az ELLENZÉK-et,mert a legmegbízhatóbb és legfrissebb anyagai
a legkiválóbb újságírók feldolgozásában hozza.**Hirdessen az ELLENZÉK-ben,**mert ezt a lapot minden komoly vevő és eladó
mindennap olvassa.**Vásároljon az ELLENZÉK**Könyv- és Zeneműosztályánál, mert a világon
bárhon megjelenő könyvet, zeneművet és folyó-
iratot azonnal és a legolcsóbban szállít.**Szerkesztőszéke az kiadóhivatal:**

Cluj—Kolozsvár, Strada Universității (Egyetem-utca) 8. sz.

Könyv- és Zeneműkereskedés:

Cluj—Kolozsvár, Piața Unirii (Főtér) 9. sz.

A „Radium” az egészség gyógyforrása.
Csakis**„RADIUMCHEMIA”**tartalmaz valódi, a cseh állam által garantált St Joachimshali radiumelemet.
Óvakodjunk silány utánzatoktól! — A gyenge besugárzású „Radiumchemia”
gyógypárnácska a fájdalmas testrészeire való egyszerű ráfeketéssel **gyógyít**,
fájdalmat megszüntet és regenerál!... — Ezen háziszert világhírű
orvosprofesszorok többek között: a következő betegségek ellen használjákRheuma
Köszvény
Ichiás
Vese
Epe
Lép
Máj
Neuralgia
Neurasthenia
Migrén
Gyomor
SömörBorbetegségek
Furunkulások
Mindennemű felfújások
Izületi gyulladások
Gyomor-folyamatok
Gyulladásos folyamatok
Tuberkulózis meg-
betegedések
Reumatoides
Horai öregedés
Golyva
Máj bajok
CukorbetegségTüdőbaj
Asztma
Bőnhíg
Sápkór
Vérzegénység
Hasi vizkór
Operáció utáni fá-
radalmak
Fogfájás és foghas-
snyarodás
Szembetegségek
stb. stb. esetekben**„RADISAPON”**A valódi St. Joachimshali radiumot tartalmazó szappan. — Hatása a bőrre különösen az arc
fejbőrre és a hajra ugyanaz, mint a „Radiumchemia”-nak az egész emberi szervezetre. Akárhol
ugyanancsak állandó. Kapható minden gyógyszerüzletben. Ingyenes felvilágosítási nyelhet és beszerezhető

Kolozsvári körzetvezető: IFJ. SZELE MÁRTON, Strada I. Rații 3 szám

Bistrita-Beszterce: Gellner Emil. — Oreda-Nagyvárad: Lederer Erv. Str. Moldava 23. — Oradea
Déva: Sámuel Mátyás. — Lugoj-Lugos: Cséry Vilmos. — Targu-Mures—Marosvásárhely: Dr. Erdős
Emil. — Dej—Dés: Sztójka László. — Alba-Julia-Gyulafehérvár: Weill Béla. — Braşov-Bistrita
Weisz Emil Str. Hirschler 19. — Dumbrăveni-Erzsébetváros: Klein Gyula. — Sibiu-Nagyvárad
Wilhelm West. — Timisoara-Temesvár: Gaengler Miklós, Str. Telegrafului 5. — Sibiu-Nagyvárad
A. Reiner. — Simleu-Silvaniei-Szilágycseh: Hosszu József. — Reşita-Resica: Glöckmann Farkas

Romániai igazgatóság: Róvász Ignác, Arad, Str. Consistorului 31.